

Kacper Koman
Ziemowit Syta

R A P O R T

**Pierwsza fala
pandemii COVID-19
w Polsce**

**OGRANICZENIA
I POMOC KIEROWANA
DO PRZEDSIĘBIORCÓW**

R E P O R T

**The First Wave
of the COVID-19 Pandemic
in Poland**

**RESTRICTIONS AND AID
ADDRESSED TO ENTREPRENEURS**

RAPORT
PIERWSZA FALA PANDEMII COVID-19 W POLSCE
Ograniczenia i pomoc kierowana do przedsiębiorców

REPORT
THE FIRST WAVE OF THE COVID-19
PANDEMIC IN POLAND
Restrictions and Aid Addressed to Entrepreneurs

**seria pod redakcją
BOGDANA SZLACHTY**

135

Priorytetowy Obszar Badawczy Society of the Future /
Society of the Future Priority Research Area

Kacper Koman, Ziemowit Syta

RAPORT
PIERWSZA FALA PANDEMII COVID-19 W POLSCE
Ograniczenia i pomoc kierowana do przedsiębiorców

REPORT
THE FIRST WAVE OF THE COVID-19
PANDEMIC IN POLAND
Restrictions and Aid Addressed to Entrepreneurs

KRAKÓW

Kacper Koman
Uniwersytet Jagielloński / Jagiellonian University in Kraków, Poland
DOI <https://orcid.org/0000-0003-1860-8420> E-mail: kacper.koman@student.uj.edu.pl

Ziemowit Syta
Uniwersytet Jagielloński / Jagiellonian University in Kraków, Poland
DOI <https://orcid.org/0000-0001-5227-5370> E-mail: ziemowit.syta@student.uj.edu.pl

© Copyright by Jagiellonian University in Kraków, Kacper Koman & Ziemowit Syta, 2022

Recenzent/Reviewer: prof. dr hab. Piotr Tuleja, UJ
Redaktorzy językowi / Language editors: Patrycjusz Pilawski, Mateusz Urban
Projekt okładki / Cover design: Marta Jaszczuk

ISBN 978-83-8138-694-4 (druk/print)
ISBN 978-83-8138-695-1 (PDF)
<https://doi.org/10.12797/9788381386951>

Dokument prezentuje wyniki realizacji projektu badawczego pod nazwą: Pomoc państwa przedsiębiorcy w czasach kryzysu COVID-19 – nowe spojrzenie na konstytucyjną zasadę równości? Studium przypadku

The document presents the results of the research project under the name: State aid for entrepreneurs in the times of the COVID-19 crisis – a new look on the constitutional principle of equality? Case study

Niniejsza publikacja została sfinansowana ze środków Priorytetowego Obszaru Badawczego Society of the Future w ramach Programu Strategicznego Inicjatywy Doskonałości w Uniwersytecie Jagiellońskim

Badania wykonano przy wsparciu finansowym Priorytetowego Obszaru Badawczego Society of the Future w ramach Programu Strategicznego Inicjatywy Doskonałości w Uniwersytecie Jagiellońskim

The publication was co-financed by the Priority Research Area Society of the Future in the framework of the strategic programme "Excellence Initiative – Research University"

The research has been supported by a grant from the Priority Research Area Society of the Future under the Strategic Programme "Excellence Initiative – Research University" at the Jagiellonian University in Kraków

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel.: 12 421-13-87; 12 431-27-43
e-mail: publishing@akademicka.pl
Księgarnia internetowa: <https://akademicka.com.pl>

SPIS TREŚCI

Podziękowania	9
I. Wprowadzenie	11
I.1. Terminologia pojęciowa	11
I.2. Wykaz aktów prawnych powołanych w raporcie	12
I.3. Cele projektu badawczego.....	19
I.4. Opis projektu badawczego	21
I.5. Atmosfera pierwszej fali pandemii	23
I.5.A. Liczba zakażeń	23
I.5.B. „Społeczeństwo akceptujące restrykcje”	24
I.5.C. Podejście Komisji Europejskiej do pandemii	28
II. Raport	31
II.1. Reakcja państwa na sytuacje kryzysowe w ujęciu historycznym	31
II.1.A. Ustawy „ad hoc”	32
II.1.A.a. Powódź z VII 1997 r. („Powódź tysiąclecia”)	33
II.1.A.b. Powódź z VII i VIII 2001 r.	36
II.1.A.c. Powódź (powodzie) z 2010 r.	37
II.1.B. Ustawy „uniwersalne”	39
II.1.B.a. Ustawa z dnia 22 listopada 2002 r. o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności i praw człowieka i obywatela	39
II.1.B.b. Ustawa z dnia 8 lipca 1999 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych na usuwanie skutków powodzi	41
II.1.B.c. Ustawa z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu.....	42
II.1.B.d. Ustawa z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi.....	45
II.1.C. Dotychczasowe ustawodawstwo a zasada równości – wybrane problemy	45
II.2. Obostrzenia w pierwszej fali pandemii.....	47
II.2.A. Obostrzenia wprowadzone w wybranych krajach Unii Europejskiej.....	47
II.2.A.a. Republika Federalna Niemiec	49

II.2.A.b. Republika Czeska	51
II.2.B. Obostrzenia wprowadzone na terenie RP	53
II.2.C. Tabela obostrzeń wprowadzonych na terenie RP w pierwszej fali pandemii	57
II.2.C.a. Branża turystyczna	57
II.2.C.b. Branża transportowa	60
II.2.C.c. Branża gastronomiczna	62
II.2.C.d. Branża budowlana	71
II.2.D. Uwagi końcowe	73
II.3. Środki reakcji państwa na wprowadzane obostrzenia w pierwszej fali pandemii	75
II.3.A. Uwagi ogólne	75
II.3.B. Środki pomocowe stanowione w wybranych państwach Unii Europejskiej	76
II.3.B.a. Republika Federalna Niemiec	76
II.3.B.b. Republika Czeska	78
II.3.C. Tabela środków pomocowych wprowadzonych w Polsce	80
II.3.C.a. Branża turystyczna	80
II.3.C.b. Branża transportowa	82
II.3.C.c. Branża gastronomiczna	87
II.3.C.d. Branża budowlana	87
II.3.C.e. Środki pomocowe wspólne dla wszystkich czterech branż objętych badaniami	88
II.3.D. Uwagi końcowe	93
II.4. Konstytucyjna zasada równości a obostrzenia i środki pomocy w pierwszej fali pandemii	94
II.4.A. Wprowadzenie. Istniejący paradygmat równości	94
II.4.B. Niezasadne zrównanie jako forma naruszenia zasady równości	95
II.4.C. Cecha relevantna dla przepisów przyznających pomoc przedsiębiorcom dotkniętym skutkami pandemii	96
II.4.C.a. Próba wyznaczenia	96
II.4.C.b. Przydatność wyznaczonej cechy relevantnej	100
II.4.D. Subiektywne odczucia przedsiębiorców prowadzących branże objęte restrykcjami	103
II.4.E. Odczucia adresatów prawa a jego stanowienie – o konieczności (?) uwzględniania opinii rządzących w procesie stanowienia prawa	105
III. Podsumowanie	107
IV. Wnioski	111
V. Załącznik – formularz ankiety badawczej	117
Streszczenie	129
Bibliografia	251
O autorach	253
Indeks	257

TABLE OF CONTENTS

Acknowledgments	10
I. Introduction.....	133
I.1. Terminology.....	133
I.2. List of legal acts cited in the report.....	134
I.3. The goals of the research project	141
I.4. The description of the research project.....	143
I.5. The atmosphere during the first wave of the pandemic.....	145
I.5.A. The number of infections	145
I.5.B. "A society that accepts restrictions"	146
I.5.C. The European Commission's approach to the pandemic.....	149
II. Report.....	153
II.1. State response to crisis situations from a historical perspective.....	153
II.1.A. "Ad hoc" acts	154
II.1.A.a. The flood of July 1997 ("Millennium Flood").....	155
II.1.A.b. The flood of July and August 2001	158
II.1.A.c. The 2010 flood(s).....	160
II.1.B. "Universal" acts	161
II.1.B.a. The Act of 22 November 2002 on compensation for property losses resulting from the restriction of human and civil freedoms and rights during a state of exception	161
II.1.B.b. The Act of 8 July 1999 on subsidies to interest on bank loans granted for the elimination of the effects of the flood	164
II.1.B.c. The Act of 11 August 2001 on special principles of reconstruction, renovation and demolition of built structures destroyed or damaged as a result of exposure to a force of nature.....	164
II.1.B.d. The Act of 16 September 2011 on special solutions related to elimination of the effects of the flood	167
II.1.C. Legislation to date and the equality principle – selected issues	167
II.2. Restrictions during the first wave of the pandemic.....	169
II.2.A. Restrictions introduced in selected countries of the European Union	169
II.2.A.a. The Federal Republic of Germany	170

II.2.A.b. The Czech Republic	173
II.2.B. Restrictions introduced in Poland.....	175
II.2.C. Table of restrictions introduced in the territory of the republic of Poland in the first wave of the pandemic	179
II.2.C.a. The tourist industry	179
II.2.C.b. The transport industry	182
II.2.C.c. The catering industry.....	185
II.2.C.d. The construction industry.....	193
II.2.D. Final remarks	195
II.3. State response measures to the restrictions introduced during the first wave of the pandemic	197
II.3.A. General remarks.....	197
II.3.B. Aid resources in selected European Union countries.....	198
II.3.B.a. The Federal Republic of Germany.....	198
II.3.B.b. The Czech Republic	199
II.3.C. Table of aid measures introduced in Poland.....	202
II.3.C.a. The tourist industry	202
II.3.C.b. The transport industry	204
II.3.C.c. The catering industry.....	208
II.3.C.d. The construction industry.....	208
II.3.C.e. Aid measures common to all four industries covered by the research....	209
II.3.D. Concluding remarks	214
II.4. The constitutional equality principle versus the restrictions and aid measures during the first wave of the pandemic	215
II.4.A. Introduction. The existing paradigm of equality	215
II.4.B. Unjustified equalization as a form of violation of the equality principle.....	216
II.4.C. The relevant feature for provisions granting aid to businesses affected by the pandemic.....	217
II.4.C.a. An attempt at identification	217
II.4.C.b. Suitability of the designated relevant feature.....	220
II.4.D. Subjective feelings of entrepreneurs from restricted industries.....	224
II.4.E. Feelings of addressees of law and lawmaking – on the necessity (?) to take into account the opinions of the governed in the process of lawmaking....	225
III. Summary.....	227
IV. Conclusions	231
V. Appendix – Research Questionnaire Form.....	237
Summary	249
Bibliography.....	251
About the authors	255
Index.....	257

PODZIĘKOWANIA

Autorzy Raportu składają serdeczne podziękowania wszystkim, którzy przyczynili się do jego powstania.

Dziękujemy pracownikom Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego:

prof. dr hab. Monice Florczak-Wątor, Opiekunowi Naukowemu Minigrantu, za nieocenione wskazówki oraz rady zarówno na etapie przygotowań do aplikowania w Programie, jak i w trakcie powstawania Raportu, oraz

dr Michalinie Szafrańskiej, za przeprowadzenie merytorycznych konsultacji ankiety badawczej pod kątem jej konstrukcji oraz przyjętej metodologii.

Szczególne podziękowania kierujemy zaś do przedsiębiorców branż objętych badaniami, którzy zgodzili się spotkać z nami w czasie badań terenowych oraz poświęcili czas na wypełnienie otrzymanych ankiet. Państwa pomoc stanowiła nieoceniony wkład w realizację Grantu.

Kraków, czerwiec 2022 r.

*Kacper Koman
Ziemowit Syta*

ACKNOWLEDGMENTS

The authors of the Report would like to thank all those who contributed to its creation.

We would like to thank the employees of the Faculty of Law and Administration of the Jagiellonian University:

prof. dr hab. Monika Florczak-Wątor, Academic Supervisor of the Project, for invaluable advice and guidance both at the stage of preparation for the application in the programme and during the preparation of the Report, and

Dr Michałina Szafrańska, for serving as a consultant regarding the content of the research survey in terms of its structure and adopted methodology.

Special thanks go to the entrepreneurs in the industries covered by the research who agreed to meet us during our fieldwork, and took the time to complete the received questionnaires. Your help was an invaluable contribution to the implementation of the Project.

Kraków, June 2022

*Kacper Koman
Ziemowit Syta*

I. WPROWADZENIE

I.1. Terminologia pojęciowa

Grant	Minigrant pn. „Pomoc państwa przedsiębiorcy w czasach kryzysu COVID-19 – nowe spojrzenie na konstytucyjną zasadę równości? Studium przypadku” realizowany w ramach Priorytetowego Obszaru Badawczego Society of the Future działającego na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie w ramach programu Uczelnia Badawcza. Inicjatywa Doskonałości.
Raport	Dokument stanowiący podsumowanie prac badawczych zrealizowanych w ramach Grantu, przygotowany i wydany w języku polskim i angielskim w formie publikacji książkowej oraz elektronicznej.
Autorzy	Twórcy Raportu i wykonawcy Grantu – studenci V roku prawa na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie: Kacper Koman (kierownik Grantu) i Ziemowit Syta (współautor Grantu).
Pierwsza fala (pandemii)	Okres od 14 marca 2020 r. do 6 czerwca 2020 r., w trakcie którego w Polsce trwała pierwsza fala zakażeń wirusem SARS-CoV-2. Dzień 6 czerwca 2020 r. został uznany przez autorów Raportu za ostatni dzień <i>pierwszej fali pandemii</i> z uwagi na fakt, iż od tego dnia uchylono/zredukowano znaczną część obowiązujących wówczas obostrzeń w dziedzinach życia społecznego i gospodarczego.
Pandemia lub epidemia (COVID-19)	Określenia te stosowane są w niniejszej pracy równoważnie. Autorzy mają jednak świadomość różnicy terminologicznej występującej pomiędzy przywołanymi terminami na płaszczyźnie nauk medycznych, szczególnie epidemiologii.

I.2. Wykaz aktów prawnych powołanych w raporcie

Lp.	NAZWA AKTU <i>[Dz.U.rrrr.(nr).poz.]</i>	PUBLIKATOR <i>[Dz.U.rrrr.(nr).poz.]</i>	KOD AKTU PRAWNEGO	WEJŚCIE W ŻYCIE AKTU PRAWNEGO	UWAGI
1.	Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi	Dz.U.2019.1239	U1	Od 8 marca 2020 r.	
2.	Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych	Dz.U.2020.374	U2	Od 8 marca 2020 r.	
3.	Ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw	Dz.U.2020.568	U2.1	Zasadniczo od 31 marca 2020 r. (z dniem ogłoszenia)	Moc wstępna art. 15zb nadana art. 101.2.b U2.1 W przypadku dodanego art. 1 pkt 14 U2.1 art. 15zb – z mocą wstępna od 7 lutego 2020 r.

Lp.	NAZWA AKTU [Dz.U.rrrr.(nr).poz.]	PUBLIKATOR [Dz.U.rrrr.(nr).poz.]	KOD AKTU PRAWNEGO	WEJŚCIE W ŻYCIE AKTU PRAWNEGO	UWAGI
4.	Ustawa z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2	Dz.U.2020.695	U2.2	Zasadniczo od 18 kwietnia 2020 r. W zakresie dodawanego art. 73 pkt 57 U2.2 – art. 15zzzzm U2 – z mocą wsteczną od 12 marca 2020 r.	Art. 73 U2.2 wprowadził od 18 kwietnia 2020 r. szereg zmian do U2. Z tego powodu ustanawia o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 jest w Raporcie traktowana jako ustanawia nowelizującą U2. Raport uwzględnia jednak również przepisy ustanawiane poza art. 73 U2.2. Moc wsteczna art. 15zzzzm nadana art. 118 pkt 5 U2.2
5.	Ustawa z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań ostrończych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2	Dz.U.2020.875	U2.3	Winteresującym nas zakresie, tj. art. 46 pkt 12 ustawy – od 16 maja 2020 r. + w przypadku art. 15zzzzl ¹⁻⁴ – z mocą wsteczną od 1 kwietnia 2020 r.	Art. 46 pkt 12 U2.3 dodał art. 15ma do U2 Art. 46 pkt 41 U2.3 dodał ust. 2a i 2b do art. 31zo U2
6.	Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju	Dz.U.2019.1572	U3		

Lp.	NAZWA AKTU [Dz.U.rrrr.(nr).poz.]	PUBLIKATOR [Dz.U.rrrr.(nr).poz.]	KOD AKTU PRAWNEGO	WEJŚCIE W ŻYCIE AKTU PRAWNEGO	UWAGI
7.	Ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o systemie instytucji rozwoju	Dz.U.2020.569	U3.1	Od 1 kwietnia 2020 r.	
8.	Ustawa z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19	Dz.U.2020.694	U4	Od 18 kwietnia 2020 r., ale wprowadzane rozwiązania dotyczące życia weszły w życie z mocą wsteczną od 1 lutego 2020 r.	Rozporządzenie wykonawcze – R16
9.	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Eurogrupy – Skoordinowana reakcja gospodarcza na epidemię COVID-19	COM(2020) 112 final	UE1	Brak daty wejścia w życie	Komunikat Komisji stanowił polityczną zapowiedź przygotowywanych środków prawnych mających na celu przeciwdziałanie epidemii. Środki te przybrały postać Tymczasowych ram... [UE2]
10.	Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19	Dz.Urz. UE C 91 Iz 2020 r, s. 1	UE2	Od 19 marca 2020 r. do 31 grudnia 2021 r. ¹	Dokument stanowił nowe, nadzwyczajne podejście Komisji Europejskiej do metod wspierania gospodarki i realizował polityczną zapowiedź Komitetu Komisji... [UE1]

¹ Stan na dzień 27 października 2021 r.

Lp.	NAZWA AKTU [Dz.U.rrr.(nr).poz.]	PUBLIKATOR [Dz.U.rrr.(nr).poz.]	KOD AKTU PRAWNEGO	WEJŚCIE W ŻYCIE AKTU PRAWNEGO	UWAGI
11.	Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego	Dz.U.2020.433	R1	13 marca 2020 r. – 20 marca 2020 r.	Ogłoszenie stanu zagrożenia epidemicznego na obszarze RP, który odwołało R2, wprowadzając stan epidemii, uchylony przez Dz.U.2020.490
12.	Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii	Dz.U.2020.491	R2	20 marca 2020 r. – nieuchylony pomimo wprowadzenia R3	31 marca 2020 r. uchylono całą część dotyczącą obostrzeń – Dz.U.2020.565, pozostały §1 wprowadzający stan epidemii
13.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemicznego	Dz.U.2020.566	R3	31 marca 2020 r. – 10 kwietnia 2020 r.	Uchylony przez Dz.U.2020.658 [R4, §20]
14.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemicznego	Dz.U.2020.658	R4	10 kwietnia 2020 r. – 19 kwietnia 2020 r.	Uchylony przez Dz.U.2020.697 [R5, §20]

Lp.	NAZWA AKTU [Dz.U.rrrr:(nr).poz.]	PUBLIKATOR [Dz.U.2020.697]	KOD AKTU PRAWNEGO	WEJŚCIE W ŻYCIE AKTU PRAWNEGO	UWAGI
15.	Rozporządzenie Rady Mi- nistrów z dnia 19 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowie- nia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epide- mii	Dz.U.2020.697	R5	19 kwietnia 2020 r. – 2 maja 2020 r.	Uchylony przez Dz.U.2020.792 [R6; §21]
16.	Rozporządzenie Rady Mi- nistrów z dnia 2 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, na- kazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epide- mii	Dz.U.2020.792	R6	2 maja 2020 r. – 16 maja 2020 r.	Uchylony przez Dz.U.2020.878 [R7; §21]
17.	Rozporządzenie Rady Mi- nistrów z dnia 16 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia okreś- lonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wysta- pieniem stanu epidemii	Dz.U.2020.878	R7	16 maja 2020 r. – 30 maja 2020 r.	Uchylony przez Dz.U.2020.964 [R8; §21]
18.	Rozporządzenie Rady Mi- nistrów z dnia 29 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia okreś- lonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wysta- pieniem stanu epidemii	Dz.U.2020.964	R8	30 maja 2020 r. – 20 czerwca 2020 r.	Uchylony przez Dz.U.2020.1066 [R15; §21]

Lp.	NAZWA AKTU [Dz.U.rrr.(nr).poz.]	PUBLIKATOR [Dz.U.rrr.(nr).poz.]	KOD AKTU PRAWNEGO	WEJŚCIE W ŻYCIE AKTU PRAWNEGO	UWAGI
19.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie zakazów w ruchu lotniczym	Dz.U.2020.436	R9	15 marca 2020 r. – 28 marca 2020 r.	Wygaśnięcie z dniem 28 marca 2020 r. [R9, §2]
20.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 marca 2020 r. w sprawie zakazów w ruchu lotniczym	Dz.U.2020.521	R10	29 marca 2020 r. – 11 kwietnia 2020 r.	Wygaśnięcie z dniem 11 kwietnia 2020 r. [R10, §3]
21.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2020 r. w sprawie zakazów w ruchu lotniczym	Dz.U.2020.644	R11	12 kwietnia 2020 r. – 25 kwietnia 2020 r.	Wygaśnięcie z dniem 25 kwietnia 2020 r. [R11, §3]
22.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie zakazów w ruchu lotniczym	Dz.U.2020.734	R12	26 kwietnia 2020 r. – 9 maja 2020 r.	Wygaśnięcie z dniem 9 maja 2020 r. [R12, §3]
23.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 maja 2020 r. w sprawie zakazów w ruchu lotniczym	Dz.U.2020.826	R13	10 maja 2020 r. – 23 maja 2020 r.	Wygaśnięcie z dniem 23 maja 2020 r. [R13, §3]
24.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 maja 2020 r. w sprawie zakazów w ruchu lotniczym	Dz.U.2020.909	R14	24 maja – 31 maja (§ 2), 24 maja – 6 czerwca 2020 r. (pozostała część)	Wygaśnięcie z dniem: 31 maja 2020 r. – §2, i z dniem 6 czerwca 2020 r. – pozostała część [R14, §3]

Lp.	NAZWA AKTU [Dz.U.rrrr.(nr).poz.]	PUBLIKATOR [Dz.U.2020.1066]	KOD AKTU PRAWNEGO	WEJŚCIE W ŻYCIE AKTU PRAWNEGO	UWAGI
25.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii		R15	20 czerwca 2020 r. – 8 sierpnia 2020 r.	Rozporządzenie uchylające R8, uchylone Rozporządzeniem Rady Ministrów o tożsamym tytule z dnia 7 sierpnia 2020 r. (Dz.U.2020.1356)
26.	Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie udzielania pomocy w uproszczonej formie wsparcia zwrotnego ze środków instrumentów inżynierii finansowej podlegających ponownemu wykorzystaniu oraz z instrumentów finansowych w ramach programów operacyjnych na lata 2014–2020 w celu wsparcia polskiej gospodarki w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19	Dz.U.2020.949	R16	28 maja 2020 r. – 31 grudnia 2020 r., przedłużone nowelą do 30 czerwca 2021 r., a następnie do 31 grudnia 2021 r.	Wydane na podstawie delegacji ustawowej zawartej w U4; art. 31 i 32

I.3. Cele projektu badawczego

Autorzy głównym celem Grantu uczynili próbę znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy pandemia COVID-19 doprowadziła do konieczności zmiany perspektywy patrzenia na wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP zasadę równości oraz czy dotychczas powszechnie akcentowana konieczność poszukiwania cechy prawnie relevantnej umożliwiającej badanie dochowania wymogu równości nie uległa dezaktualizacji.

Sytuacja, z którą przyszło mierzyć się polskiemu prawodawcy w związku z ogólnoświatowymi wyzwaniami stawianymi przez niekontrolowane rozprzestrzenianie się wirusa SARS-CoV-2, stanowiła dla Autorów asumpt do podjęcia badań naukowych i empirycznych uwzględniających trzy wzajemnie powiązane obszary:

- 1) krajowe prawodawstwo związane z regulacjami prawnymi ograniczającymi lub zakazującymi prowadzenie działalności gospodarczej w branżach objętych badaniami;
- 2) krajowe prawodawstwo związane z regulacjami prawnymi stanowiącymi reakcję państwa na wprowadzane przez nie restrykcje, przybierające w przestrzeni publicznej postać tzw. tarcz antykryzysowych;
- 3) społeczny odbiór udzielanej pomocy, o której mowa w pkt 2, wyrażony przez adresatów tej pomocy, a więc przez przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w branżach objętych restrykcjami.

Z uwagi na niezwykle szeroką skalę problemu badawczego (mnogość ograniczeń wprowadzanych przez państwo, obejmujących niemal wszystkie dziedziny życia), celem przeprowadzenia badań w sposób dogłębny i rzetelny, Autorzy za zasadne uznali ograniczenie swojego zainteresowania do **czterech branż działalności gospodarczej**:

- turystycznej,
- gastronomicznej,
- transportowej,
- budowlanej.

Tak dokonany wybór nie był przypadkowy. Obserwacja życia społecznego i ekonomicznego kraju w perspektywie rozwoju pandemii pozwoliła zauważyc, że stopień reglamentacyjnej działalności państwa istotnie różni się w stosunku do poszczególnych branż działalności gospodarczej. Abstrakcyjne spojrzenie na zagadnienie pozwala w pierwszej chwili sformułować wniosek, że takie działania prawodawcze są w sposób oczywisty uzasadnione, gdyż uwzględniają odmienny stopień niebezpieczeństwa generowany przez funkcjonowanie przedsiębiorstw w poszczególnych branżach. Praktyka stanowienia

I. INTRODUCTION

I.1. Terminology

Project	The project entitled “State aid for entrepreneurs during the COVID-19 crisis – a new look at the constitutional principle of equality? A case study” supported by a minigrant under the “Society of the Future” Priority Research Area at the Jagiellonian University in Kraków under the Excellence Initiative – Research University programme.
Report	This document summarizing the research carried out under the Project, published in Polish and English in book and electronic form.
Authors	Authors of the Report and Project researchers – fifth-year students of law at the Jagiellonian University in Kraków: Kacper Koman (Project manager) and Ziemowit Syta (Project co-author).
The first wave (of the pandemic)	The period from 14 March 2020 to 6 June 2020, during which the first wave of SARS-CoV-2 infections spread in Poland. The date of 6 June 2020 was recognized by the authors of the Report as the last day of the first wave of the pandemic because it was on that date that a significant portion of restrictions on social and economic life in force at the time were lifted / reduced.
Pandemic or epidemic (of COVID-19)	These terms are used interchangeably in this work. However, the authors are aware of the terminological distinction between them in medical sciences, especially epidemiology.

1.2. List of legal acts cited in the report

Dz.U. stands for "Dziennik Ustaw" [Journal of Laws], the official publication in which legislation is announced in Poland. The publication number "Dz.U.yyyy.(no.)item" includes the publication year, followed, optionally, by the number under which it was announced, followed by the item under which it was announced.

No.	TITLE OF LEGISLATION [Dz.U.yyyy.(no.) item]	CODE OF LEGIS- LATION	ENTRY INTO FORCE	REMARKS
1.	Act of 5 December 2008 on preventing and combating infections and infectious diseases in humans	Dz.U.2019.1239 U1	On 8 March 2020	
2.	Act of 2 March 2020 on special solutions for the prevention, counteracting and combating of COVID-19, other infectious diseases and crisis situations caused by them	Dz.U.2020.374 U2	On 8 March 2020	
3.	Act of 31 March 2020 amending the Act on special solutions for the prevention, counteracting and combating of COVID-19, other infectious diseases and crisis situations caused by them, as well as certain other acts	Dz.U.2020.568 U2.1	In principle on 31 March 2020 (on the day of its publication) In respect of Article 15zb, added pursuant to Article 1, item 14 of U2.1 – retroactive to 7 February 2020	Retroactive effect of Article 15zb in accordance with Article 101, section 2b of U2.1

No.	TITLE OF LEGISLATION [Dz.U.yyyy.(no.) item]	PUBLICATION [Dz.U.yyyy.]	CODE OF LEGIS- LATION	ENTRY INTO FORCE	REMARKS
4.	Act of 16 April 2020 on special instruments of support in connection with the spread of SARS-CoV-2 virus	Dz.U.2020.695	U2.2	In principle on 18 April 2020 In respect of Article 15zzzzm of U2 added pursuant to Article 73, item 57 of – retroactive to 12 March 2020	As of 18 April 2020, Article 73 of U2.2 introduced a number of changes to U2. For this reason, the Act on special instruments of support in connection with the spread of SARS-CoV-2 virus is treated in the Report as an act amending U2. However, the Report also takes into account the provisions established outside of Article 73 of U2.2. Retroactive effect of Article 15zzzzm in accordance with Article 118 item 5 of U2.2
5.	Act of 14 May 2020 amending certain acts with respect to protective measures in connection with the spread of SARS-CoV-2 virus	Dz.U.2020.875	U2.3	Within the scope of our study, i.e. Article 46, item 12 of the Act – on 16 May 2020 + in respect of Article 15zzzzl ¹⁻⁴ – retroactive to 1 April 2020	Article 46, item 12 of U2.3 added Article 15ma to U2 Article 46, item 41 of U2.3 added sections 2a and 2b to Article 31zo of U2
6.	Act of 4 July 2019 on the system of development institutions	Dz.U.2019.1572	U3		

No.	TITLE OF LEGISLATION [Dz.U. yyyy.(no.) item]	PUBLICATION [Dz.U. yyyy.(no.) item]	CODE OF LEGIS- LATION	ENTRY INTO FORCE	REMARKS
7.	Act of 31 March 2020 amending the Act on the system of development institutions	Dz.U.2020.569	U3.1	On 1 April 2020	
8.	Act of 3 April 2020 on special solutions supporting the implementation of operational programmes in connection with the occurrence of COVID-19	Dz.U.2020.694	U4	On 18 April 2020, but the solutions it introduced were retroactive to 1 February 2020	Executive regulation – R16
9.	Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Central Bank, the European Investment Bank and the Eurogroup – Coordinated economic response to the COVID-19 Outbreak	COM(2020) 112 final	EU1	No date of entry into force	The Commission's communication was a political promise of legislative measures in preparation, intended to counteract the epidemic. These measures took the form of a Temporary Framework ... [EU2]

No.	TITLE OF LEGISLATION [Dz.U.yyy.(no.) item]	PUBLICATION [Dz.U.yyy/C 91 I/01]	CODE OF LEGIS- LATION	ENTRY INTO FORCE	REMARKS
10.	Temporary Framework for State aid measures to support the economy in the current COVID-19 outbreak	OJEU 2020/C 91 I/01	EU2	From 19 March 2020 to 31 December 2021 ¹	The document constituted a new, extraordinary approach on the European Commission's part to methods of supporting the economy and fulfilled the political promise made in the Commission's communication... [EU1]
11.	Regulation of the Minister of Health of 13 March 2020 on the declaration of a state of epidemic threat in the territory of the Republic of Poland	Dz. U.2020.433	R1	13 March 2020 - 20 March 2020	Declaration of a state of epidemic threat in the territory of the Republic of Poland, later cancelled by R2, which introduced a state of epidemic, repealed by Dz.U.2020.490
12.	Regulation of the Minister of Health of 20 March 2020 on the declaration of a state of epidemic in the territory of the Republic of Poland	Dz. U.2020.491	R2	On 20 March 2020 – not repealed despite the introduction of R3	On 31 March 2020, the entire part concerning the restrictions was repealed by Dz.U.2020.565; §1 introducing a state of epidemic was retained

¹ As of 27 October 2021.

No.	TITLE OF LEGISLATION <i>[Dz.U.yyyy.(no.) item/]</i>	PUBLICATION <i>[Dz.U.2020.566</i>	CODE OF LEGIS- LATION	ENTRY INTO FORCE <i>31 March 2020 - 10 April 2020</i>	REMARKS <i>[R4; §20]</i>
13.	Regulation of the Council of Ministers of 31 March 2020 on the establishment of certain restrictions, orders and prohibitions in connection with the state of epidemic	Dz.U.2020.566	R3	31 March 2020 - 10 April 2020	Repealed by Dz.U.2020.658 <i>[R4; §20]</i>
14.	Regulation of the Council of Ministers of 10 April 2020 on the establishment of certain restrictions, orders and prohibitions in connection with the state of epidemic	Dz.U.2020.658	R4	10 April 2020 - 19 April 2020	Repealed by Dz.U.2020.697 <i>[R5; §20]</i>
15.	Regulation of the Council of Ministers of 19 April 2020 on the establishment of certain restrictions, orders and prohibitions in connection with the state of epidemic	Dz.U.2020.697	R5	19 April 2020 - 2 May 2020	Repealed by Dz.U.2020.792 <i>[R6; §21]</i>
16.	Regulation of the Council of Ministers of 2 May 2020 on the establishment of certain restrictions, orders and prohibitions in connection with the state of epidemic	Dz.U.2020.792	R6	2 May 2020 - 16 May 2020	Repealed by Dz.U.2020.878 <i>[R7; §21]</i>

No.	TITLE OF LEGISLATION [Dz.U.yyyy.(no.) item]	PUBLICATION [Dz.U.yyyy.(no.) item]	CODE OF LEGIS- LATION	ENTRY INTO FORCE	REMARKS
17.	Regulation of the Council of Ministers of 16 May 2020 on the establishment of certain restrictions, orders and prohibitions in connection with the state of epidemic	Dz.U.2020.878	R7	16 May 2020 – 30 May 2020	Repealed by Dz.U.2020.964 [R8, §21]
18.	Regulation of the Council of Ministers of 29 May 2020 on the establishment of certain restrictions, orders and prohibitions in connection with the state of epidemic	Dz.U.2020.964	R8	30 May 2020 – 20 June 2020	Repealed by Dz.U.2020.1066 [R15; §21]
19.	Regulation of the Council of Ministers of 13 March 2020 on air traffic bans	Dz.U.2020.436	R9	15 March 2020 – 28 March 2020	Expired on 28 March 2020 [R9, §2]
20.	Regulation of the Council of Ministers of 24 March 2020 on air traffic bans	Dz.U.2020.521	R10	29 March – 11 April 2020	Expired on 11 April 2020 [R10, §3]
21.	Regulation of the Council of Ministers of 9 April 2020 on air traffic bans	Dz.U.2020.644	R11	12 April 2020 – 25 April 2020	Expired on 25 April 2020 [R11, §3]
22.	Regulation of the Council of Ministers of 23 April 2020 on air traffic bans	Dz.U.2020.734	R12	26 April – 9 May 2020	Expired on 9 May 2020 [R12, §3]

No.	TITLE OF LEGISLATION <i>[Dz.U.yyyy.(no.) item/]</i>	PUBLICATION <i>[Dz.U.yyyy.(no.) item/]</i>	CODE OF LEGIS- LATION	ENTRY INTO FORCE	REMARKS
23.	Regulation of the Council of Ministers of 8 May 2020 on air traffic bans	Dz.U.2020.826	R13	10 - 23 May 2020	Expired on 23 May 2020 [R13, §3]
24.	Regulation of the Council of Ministers of 21 May 2020 on air traffic bans	Dz.U.2020.909	R14	24 - 31 May (§2); 24 May - 6 June (the remainder)	Expired on 31 May 2020 - in respect of §2; and on 6 June 2020 - in respect of the remainder [R14, §3]
25.	Regulation of the Council of Ministers of 19 June 2020 on the establishment of certain restrictions, orders and prohibitions in connection with the state of epidemic	Dz.U.2020.1066	R15	20 June 2020 - 8 August 2020	Ordinance repealing R8, and repealed by the ordinance of the Council of Ministers with the same title of 7 August 2020 (Dz.U.2020.1356)
26.	Regulation of the Minister of Funds and Regional Policy of 26 May 2020 on granting aid in a simplified form of repayable support from financial engineering instruments subject to re-use and from financial instruments under operational programmes for 2014-2020 to support the Polish economy in connection with the COVID-19 pandemic	Dz.U.2020.949	R16	28 May 2020 - 31 December 2020, extended by amendment until 30 June 2021, and by another until 31 December 2021	Issued on the basis of the statutory delegation provided for by U4, Articles 31 and 32 2020 (Dz.U.2020.1356)

I.3. The goals of the research project

The main goal that the Authors pursued as part of the Project was to determine whether the COVID-19 pandemic made it necessary to change the way the principle of equality is perceived, as defined in Article 32, section 1 of the Constitution of the Republic of Poland, and whether the until now commonly stressed necessity to search for a legally relevant feature that could be used to test compliance with the equality requirement, has not become obsolete.

The situation that the Polish legislator faced in connection with the global challenges posed by the uncontrolled spread of the SARS-CoV-2 virus prompted the authors to undertake scholarly and empirical research that would take into account three interrelated areas:

- 1) national legislation pertaining to legal regulations limiting or prohibiting business activity in the industries covered by the research;
- 2) national legislation pertaining to legal regulations that constitute the state's reaction to the restrictions it itself introduced, taking the form of so-called "crisis shields" in the public sphere;
- 3) social reception of the aid referred to in item 2 among those eligible for it, i.e. entrepreneurs conducting business in the industries covered by the restrictions.

Given the extremely broad nature of the research question (the large number of restrictions introduced by the state in almost all areas of life), it was deemed reasonable by the researchers to limit the scope of the study to **four branches of industry**:

- tourist industry,
- catering industry,
- transport industry,
- construction industry

This choice was not accidental. When observing the country's social and economic life from the perspective of the development of the pandemic, one can notice that the extent of state control varies significantly between different industry sectors. From an abstract viewpoint, this issue leads, first of all, to the conclusion that such legislative actions are obviously justified, as they take into account different degrees of threat posed by the operation of businesses in individual industries. However, the practice of imposing restrictions and failure to communicate properly with the relevant social groups that the state authorities were accused of led periodically to charges against the ruling party that the limi-

STRESZCZENIE

Raport stanowi podsumowanie badań normatywnych i empirycznych, które obejęły swoim zakresem pierwszą falę pandemii COVID-19 w Polsce (okres od marca do czerwca 2020 r.). Autorzy przeanalizowali regulacje prawne dotyczące czterech branż działalności gospodarczej: gastronomicznej, turystycznej, transportowej i budowlanej, zarówno pod względem przepisów ograniczających prowadzenie tych działalności z powodu pandemii, jak i przepisów pomocowych. Głównym celem badań było sprawdzenie, czy konstytucyjnie ugruntowany mechanizm ustalania cechy relevantnej adresata w formułowaniu rozwiązań pomocowych zachowuje aktualność w przypadku pomocy udzielanej przez państwo przedsiębiorcom dotkniętym kryzysem pandemii.

Publikacja zawiera również spostrzeżenia i analizy dotyczące historycznych kryzysów powodowanych siłami natury, które występowaly w Polsce w czasie obowiązywania aktualnej Konstytucji, i ówczesnych metod zwalczania wynikłych z nich szkód, ze szczególnym uwzględnieniem prawnych mechanizmów, które znajdowały zastosowanie w tych sytuacjach.

Podsumowanie raportu zawiera postulaty o charakterze *de lege ferenda*, których wprowadzenie do polskiego porządku prawnego skutkowałoby znacznie wyższym aniżeli aktualny poziomem przygotowania organów państwa na systemowe, zorganizowane udzielanie pomocy we wcześniej zdefiniowanych formach podmiotom poszkodowanym w wyniku wystąpienia zjawisk o charakterze katastrof naturalnych, ze szczególnym uwzględnieniem ewentualnych przyszłych wydarzeń noszących znamiona pandemii.

Słowa kluczowe: raport, zasada równości, ograniczenia praw i wolności, działalność gospodarcza, stany nadzwyczajne

SUMMARY

The report presents a review of legal norms and a questionnaire study of the first wave of the COVID-19 pandemic in Poland (March to June 2020). The authors analysed legal regulations for four business industries: catering, tourism, transportation, and construction, both in terms of laws restricting the operation of these businesses due to the pandemic and aid regulations. The main objective of the research was to check whether the constitutionally established mechanism of determining the addressee's relevant feature in formulating the aid solutions remains valid in the case of aid provided by the state to entrepreneurs affected by the pandemic crisis.

The publication also contains observations and analyses concerning historical crises caused by forces of nature that occurred in Poland when the current Constitution was in force, and the methods of fighting the resulting damage at that time, with particular emphasis on the legal mechanisms that were applied in these situations.

The summary of the report contains postulates of *de lege ferenda* character, whose introduction to the Polish legal order would result in a much higher than now level of preparedness of the state authorities for systemic, organised assistance in predefined forms to entities affected by natural disasters, with particular consideration of possible future events bearing traits of a pandemic.

Keywords: report, equality principle, restrictions to rights and freedoms, business activity, states of exception

BIBLIOGRAFIA / BIBLIOGRAPHY

Publikacje naukowe / Science publications:

- Czech K. et al., *Polska gospodarka w początkowym okresie pandemii COVID-19*, Warszawa 2020, <https://www.ieif.sggw.pl/wp-content/uploads/2021/04/Polska-gospodarka-w-pocz%C4%85tkowym-okresie-pandemii-COVID-19.pdf>.
- Derlatka M. et al., *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. 2: Art. 30–86, wyd. 2, Warszawa 2016, art. 32.
- Długosz P., *Trauma pandemii COVID-19 w polskim społeczeństwie*, Warszawa 2021.
- Konstytucja RP*, t. 1: *Komentarz do art. 1–86*, red. L. Bosek, M. Safjan, Warszawa 2016.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, wyd. 2, red. P. Tuleja, LEX/el. 2021.
- Pandemia COVID-19 a prawa i wolności obywatela*, red. T. Gardocka, D. Jagiełło, Warszawa 2020.
- Parchomiuk J., *Odpowiedzialność odszkodowawcza za legalne działania administracji publicznej*, Warszawa 2007.

Opracowania i komunikaty pochodzące od organów władzy publicznej / Studies and communications from public authorities:

- <https://www.senat.gov.pl/gfx/senat/pl/senatopracowania/186/plik/ot-680.pdf>.
- <https://www.nik.gov.pl/kontrole/D/20/502/>.
- <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/koronawirus-rpo-rozporzadzenia-MZ-niezgodne-z-ustawa>.

Publikacje internetowe i artykuły prasowe / Online publications and press articles:

- <https://www.branzafitness.com/nowe-oboznienia-w-zwiazku-z-koronawirem-polska-federacja-fitness-nielogiczne/>.
- <https://barometrprawa.pl/wp-content/uploads/2021/03/Barometr%20prawa%202021%20RAPORT%20Grant%20Thornton%20004%20003%202021.pdf>.
- <https://www.tagesschau.de/inland/gesellschaft/rothe-coronavirus-101.html>.
- <https://wiadomosci.onet.pl/kraj/koronawirus-w-polsce-minister-zdrowia-predzej-czy-pozniej-do-nas-dotrze/zbvz7p0>.

- <https://www.money.pl/gospodarka/ponad-40-proc-polakow-za-wprowadzeniem-za-kazu-przemieszczania-sie-w-wielkanoc-glownie-osoby-po-50-tce-6621494790585184a.html>.
- <https://www.batory.org.pl/wp-content/uploads/2020/04/Badanie-spoleczenstwo-wobec-epidemii-fin.pdf>.
- <https://wiadomosci.onet.pl/trojmiasto/gdansk-mija-20-lat-od-tragicznej-powodzi-zdjeca/68zqwqh>.
- https://www.money.pl/archiwum/wiadomosci_agencyjne/pap/artykul/mswia;10;ml-d;zl;strat;w;wyniku;powodzi;;pis;krytykuje;rzad,90,0,639578.html.
- <https://www.deutschland.de/en/news/german-federal-government-informs-about-the-corona-crisis>.
- <https://www.dw.com/pl/dlaczego-regulacje-covidowe-potrzebuja-ustawy/a-55657444>.
- <https://www.thelocal.de/20200316/germany-orders-closer-of-non-essential-shops/>.
- <https://www.dw.com/en/what-are-germanys-new-coronavirus-social-distancing-rules/a-52881742>.
- <https://www.otainsight.com/resources/blog/country-spotlight-how-have-hotels-in-germany-reacted-to-the-lift-of-travel-restrictions>.
- <https://www.vlada.cz/en/media-centrum/aktualne/measures-adopted-by-the-czech-government-against-coronavirus-180545/>.
- <https://www.psp.cz/en/docs/laws/1998/110.html>.
- https://www.kfw.de/About-KfW/Newsroom/Latest-News/Pressemitteilungen-Details_642944.html.
- <https://www.wfw.com/articles/economic-stability-fund-for-the-german-economy-executive-summary/>.
- <https://www.ft.com/content/a68bfd0d-47c7-46ec-ac87-20b8b67ddc32>.
- <https://www.noerr.com/en/newsroom/news/czech-republic-covid-ii-state-aid-programme-provides-state-secured-loans>.
- <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=228&r=2020>.
- https://www.mpsv.cz/documents/20142/1443715/Manual_Program_Antivirus_EN.pdf.
- https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/antivirus-programme-employment-support-czech-republic-against-covid-19_en?lang=fr.
- <https://www.bdo.cz/en-gb/insights/featured-insights/state-financial-support-related-to-coronavirus>.
- <https://businessinsider.com.pl/firmy/dla-firm/czeska-tarcza-antykryzysowa-tak-nasiasiedzi-pomagaja-przedsiebiorcom-rowniez/n7qh7wd>.

Analiza regulacji prawnych oraz ich otoczenia normatywnego stanowi interesujące studium przypadku [...]. Raport w sposób rzetelny przedstawia podstawowe założenia regulacji prawnych przyjmowanych w pandemii. Na ich podstawie autorzy formułują interesujące wnioski dotyczące prawnych reakcji państwa na sytuacje kryzysowe w sposób gwarantujący zachowanie zasady równości.

Z recenzji prof. dra hab. Piotra Tulei

The analysis of legal regulations and their normative background is an interesting case study [...]. The report fairly presents the basic assumptions of the legal regulations adopted in a pandemic. On their basis, the authors formulate interesting conclusions regarding the legal reaction of the state to crisis situations in a manner that guarantees the observance of the principle of equality.

From the review by prof. dr hab. Piotr Tuleja

<https://akademicka.pl>

ISBN 978-83-8138-694-4

9 788381 386944